Wilno 1944. Pamięć Operacji "Ostra Brama"

www.wilnoteka.lt/pl/artykul/wilno-1944-pamiec-operacji-quotostra-bramaquot

fot. wilnoteka.lt/Bartosz Frątczak

7 lipca 1944 roku rozpoczęła się jedna z najbardziej krwawych akcji wileńskich i nowogródzkich brygad Armii Krajowej – Operacja "Ostra Brama", czyli Powstanie Wileńskie. Była to część akcji "Burza" - planu wyzwolenia kresowych miast II Rzeczypospolitej własnymi siłami Armii Krajowej przed zajęciem ich przez Armię Czerwoną. Po 72 latach hołd poległym powstańcom oddali wilnianie i goście z Polski.

Jak zwykle na Rossie zgromadzili się polscy kombatanci z Wileńszczyzny, przedstawiciele Ambasady RP w Wilnie oraz wilnianie, których tym razem było, niestety, niewielu. Licznie przybyli natomiast goście z Poznania i Wrocławia, z którymi przybyło też kilku uczestników walki o Wilno.

92-letni Antoni Zdrojewski z II Brygady AK nie brał udziału w zdobywaniu Wilna, ale rozbrajał resztki wojsk niemieckich, wycofujących się w kierunku Kurlandii. Ryszard Filipowicz - dziś także wrocławianin - urodził się w Kolonii Wileńskiej i jako młody chłopak brał udział w akcjach dywersyjnych, a podczas Operacji "Ostra Brama" pomagał przy szpitalu i chował poległych AK-owców.

Z każdym rokiem coraz mniej weteranów tamtych walk przybywa w lipcu do Wilna, by oddać hołd kolegom. Na szczęście o Powstaniu Wileńskim pamiętają także ludzie młodzi, którzy czasem nie mają żadnych związków rodzinnych z Wileńszczyzną. Rozumieją, że "Ostra Brama" jest nie mniej ważna dla polskiej historii, niż np. Powstanie Warszawskie, o którym wie chyba każdy Polak. O tym wileńskim wciąż jeszcze wiedzą tylko nieliczni, chociaż - w odróżnieniu od warszawskiego - zakończyło się ono częściowym sukcesem: prawobrzeżne Wilno zostało wyzwolone, chociaż idea zdobycia miasta atakiem z zewnątrz (a nie od wewnątrz, jak w Warszawie), słabe uzbrojenie i szwankująca komunikacja nie pozwoliły zrealizować marzeń wileńskich Polaków.

Obchody 72. rocznicy operacji "Ostra Brama" zakończy uroczystość 13 lipca we wsi Krawczuny, gdzie miała miejsce ostatnia wielka bitwa wileńskiej AK z wycofującymi się hitlerowcami.

Zdjęcia: Edwin Wasiukiewicz
Montaż: Bartosz Frątczak, Mateusz Mozyro
Współpraca: Walenty Wojniłło